

6. Aktivity seniorů

Pro zhodnocení aktivit seniorů a jejich participace na rozvoji občanské společnosti byla využita především data o výsledcích voleb do zastupitelstev obcí v roce 2014, která umožňují sledovat věkové složení kandidátů i zvolených zastupitelů. Aktivního života osob v seniorském věku se také dotýká rozvoj informační společnosti, který souvisí se zaváděním informačních a komunikačních technologií. Informace o vztahu osob ve vyšších věkových kategoriích k novým technologiím přináší Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci. S rozvojem nových poznatků a technologií souvisí potřeba seniorů se dále vzdělávat, nebo prohlubovat své dosavadní znalosti. Zájmové vzdělávání seniorů umožňují tzv. Univerzity třetího věku, které v souladu s politikou České republiky podporující aktivní stárnutí, každoročně přijímají posluchače z řad seniorů do studijních programů a kurzů.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev obcí 2014

Voleb do zastupitelstev obcí Královéhradeckého kraje, které se konaly 10.–11. října 2014, se mohlo potenciálně zúčastnit 446 287 oprávněných voličů. Největší volební potenciál měly z hlediska meziokresního srovnání okresy Hradec Králové (131 602 voličů, tj. téměř 30 % všech voličů) a Trutnov (96 945 voličů, tj. více než 21 % všech voličů).

Podle věkové struktury obyvatelstva kraje k 31. 12. 2014 byla necelá jedna čtvrtina voličů (23,1 %) ve věku 65 a více let. Z hlediska pohlaví byly ženy v této věkové skupině zastoupeny 58,3 %, zatímco mužů starších šedesáti pěti let bylo pouze 41,7 %. Při porovnání jednotlivých okresů kraje byl nejvyšší podíl voličů v seniorském věku v okrese Hradec Králové (23,8 %), nejnižší v okrese Rychnov nad Kněžnou (22,2 %).

Tab. 6.1 Platní kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle okresů v roce 2014

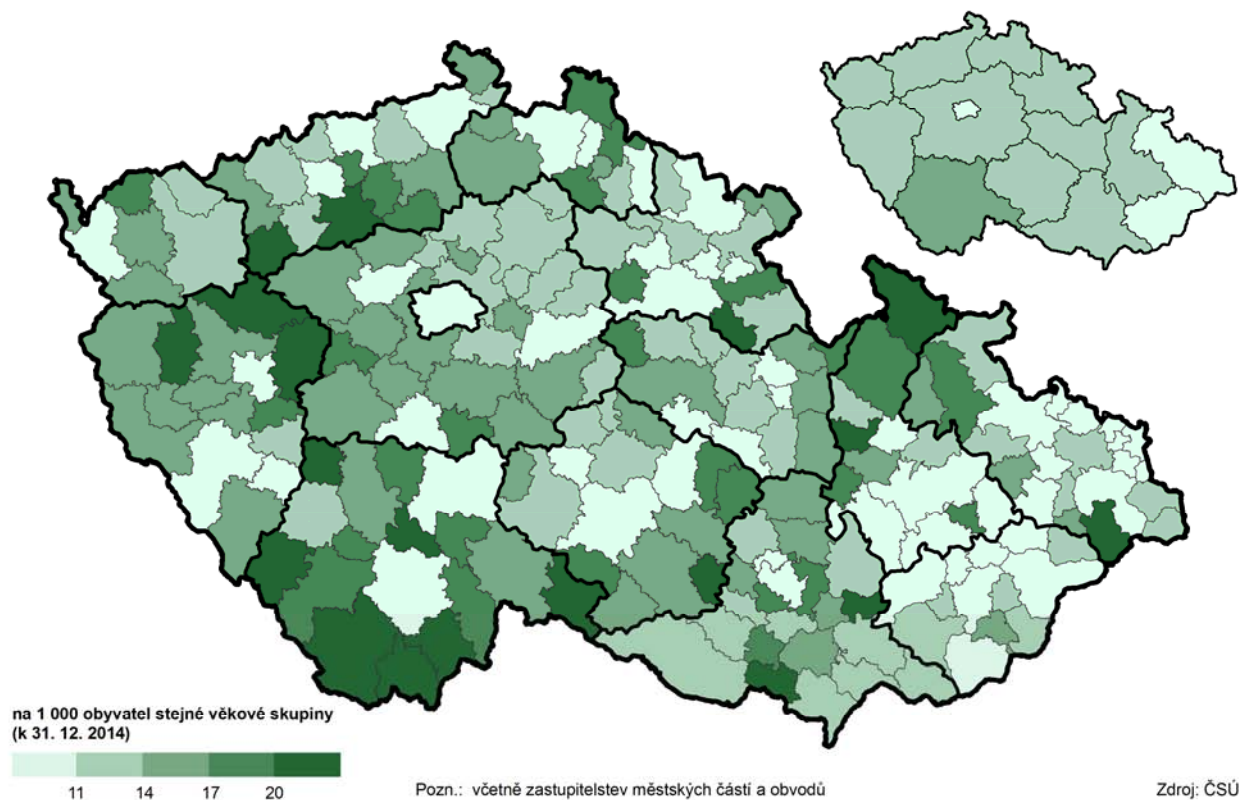
	Platní kandidáti			z toho ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Královéhradecký kraj	13 186	9 059	4 127	1 211	899	312	9,2	9,9	7,6
v tom okres:									
Hradec Králové	2 848	2 028	820	238	181	57	8,4	8,9	7,0
Jičín	2 165	1 485	680	194	132	62	9,0	8,9	9,1
Náchod	2 696	1 825	871	280	207	73	10,4	11,3	8,4
Rychnov nad Kněžnou	2 662	1 806	856	249	189	60	9,4	10,5	7,0
Trutnov	2 815	1 915	900	250	190	60	8,9	9,9	6,7

V roce 2014 se řádných voleb do zastupitelstev obcí zúčastnilo celkem 13 186 kandidátů. Ze dvou třetin kandidovali muži, ženy tvořily pouze jednu třetinu všech kandidátů. V porovnání s komunálními volbami v roce 2010 to bylo o 199 kandidátů více. Průměrný věk kandidátů v roce 2014 činil 45,84 let, kandidáti muži byli v průměru o necelý rok starší než kandidátky ženy. Proti roku 2010 se průměrný věk kandidátů zvýšil o 0,82 let. Nejstaršímu kandidátu v kraji bylo v době řádných voleb 89 let.

Z celkového počtu 13 186 kandidátů bylo 1 211 kandidátů starších 65 let, z toho 899 mužů a 312 žen. Podíl kandidátů mužů byl ve věkové skupině 65 a více let výrazně vyšší (tři čtvrtiny) než podíl žen (jedna čtvrtina). Při porovnání zastoupení kandidujících mužů a žen ve věku 65 a více let v jednotlivých okresech kraje byl nejvyšší podíl kandidátů mužů nad 65 let zaznamenán v okrese Hradec Králové (76 %), žen v tomto okrese kandidovalo 24 %, naopak v okrese Jičín byl podíl kandidátů mužů výrazně nižší (68 %), podíl kandidujících žen starších 65 let dosáhl 32 %.

Při porovnání podílů kandidátů ve věku 65 a více let na 1 000 obyvatel stejné věkové skupiny podle jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností byl nejvyšší podíl kandidujících seniorů zaznamenán ve správním obvodu ORP Kostelec nad Orlicí, kde kandidovalo 22,8 seniorů na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let, naproti tomu v ORP Hradec Králové tento podíl činil pouhých 6,1 %.

Osoby ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
kandidující ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Graf 6.1 zobrazuje zastoupení kandidátů podle pohlaví a vybraných věkových skupin v dlouhodobějším pohledu. Je patrné, že od roku 2006 stoupá počet kandidátů ve věku 60 a více let u obou pohlaví. Nárůst počtu kandidátů starších 60 let je ale výraznější u mužů než u žen, v porovnání s rokem 2006 se jejich počet téměř zdvojnásobil.

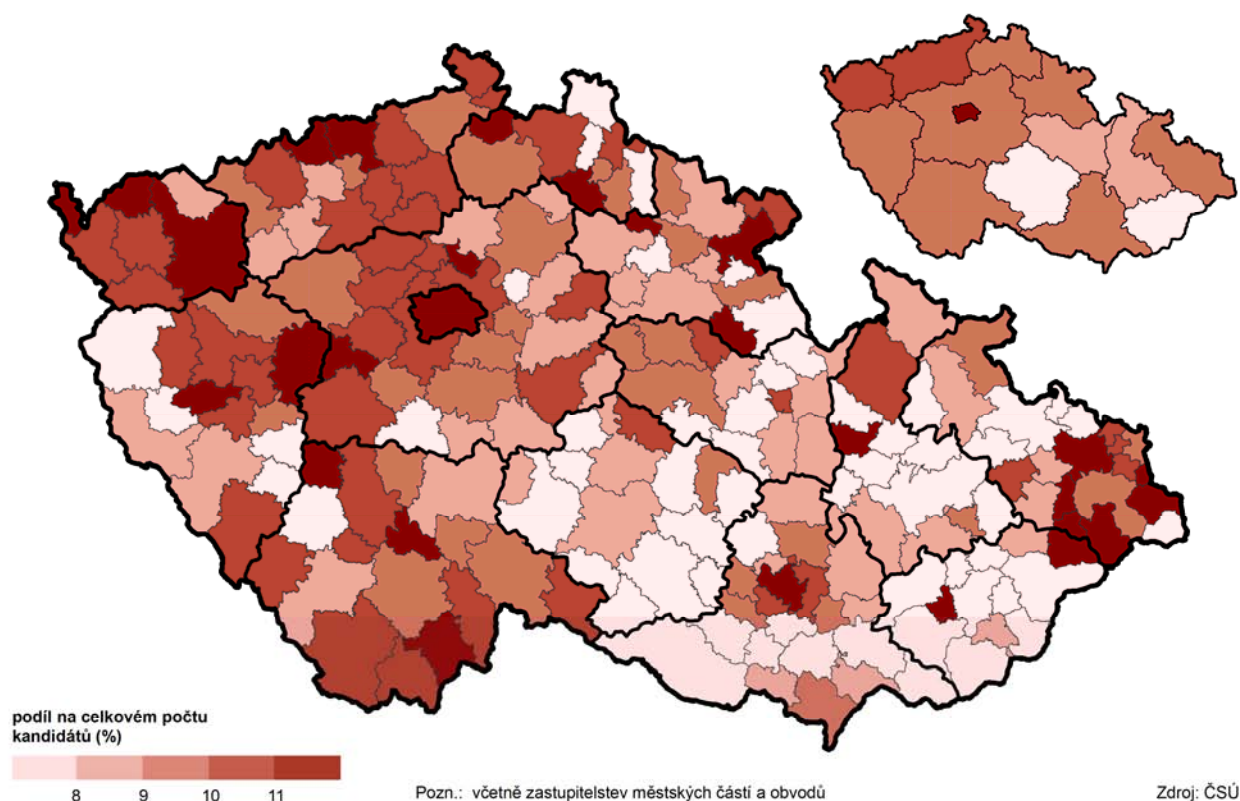
Graf 6.1 Kandidáti v Královéhradeckém kraji podle věku a pohlaví ve volbách do obecních zastupitelstev 2006, 2010 a 2014

Kandidáti ve věku 65 a více let se podíleli na celkovém počtu kandidátů kraje 9,2 %, to znamená, že každý jedenáctý kandidát v kraji byl starší 65 let. Podíl mužů a žen ve věku 65 a více let na celkovém počtu kandidátů se výrazně lišil, zatímco muži ve věku 65 a více let činili téměř 10 % všech kandidátů mužů v kraji, ženy starší 65 let se podílely na počtu všech žen kandidátek v kraji 7,6 %. Z hlediska meziokresního srovnání byl celkový nejvyšší podíl kandidátů nad 65 let v okrese Náchod (10,4 % všech kandidátů), v tomto okrese byl i nejvyšší podíl kandidátů mužů ve věku 65 a více let (11,3 % všech kandidátů mužů), v okrese Jičín byl zaznamenán nejvyšší podíl žen kandidujících ve věku 65 a více let (9,1 % všech kandidátek žen).

Ve správních obvodech ORP byl nejvyšší podíl kandidátů starších 65 let na kandidátech celkem ve správním obvodu ORP Nová Paka (14,2 %), zatímco ve správním obvodu ORP Hořice byl podíl kandidujících seniorů na kandidátech celkem pouze 6,5 %.

**Kandidáti ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014**

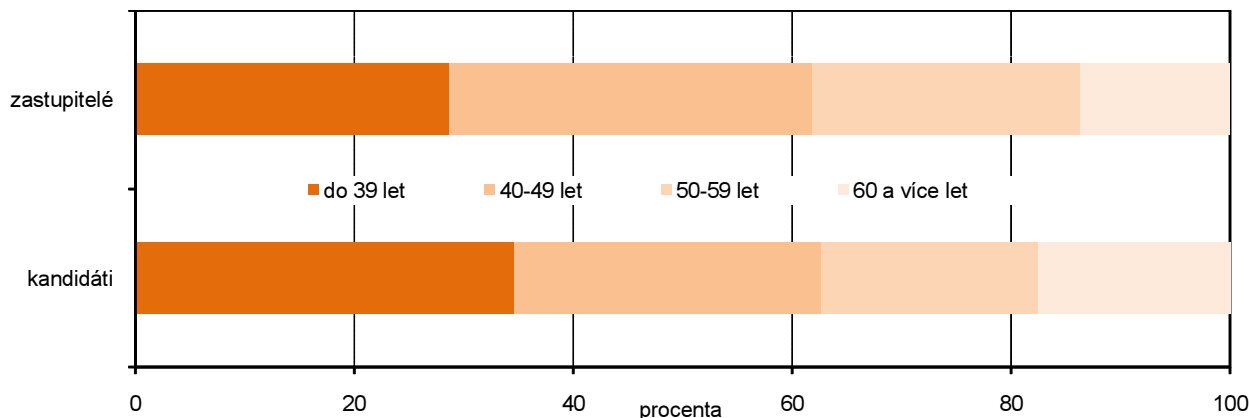
Při porovnání počtu kandidátů z hlediska velikostních skupin obcí v kraji nejvíce osob kandidovalo v obcích s 5 000 až 19 999 obyvateli (3 307 kandidátů, tj. 25,1 %). V nejmenších obcích do 199 obyvatel kandidovalo celkem 959 osob (7,3 %). Ve skupině 50 000 a více obyvatel (město Hradec Králové) se o post zastupitele ucházelo 555 kandidátů. Nejvyšší počet kandidátů ve věku 65 a více let kandidoval v obcích s 5 000 až 19 999 obyvateli (464 osob, tj. 14 % všech kandidátů). Nejnižší podíl kandidátů starších 65 let byl zaznamenán v nejmenších obcích do 199 obyvatel a 200 až 499 obyvatel (shodně 5,3 %). V krajském městě byl podíl kandidátů starších 65 let více než desetiprocentní.

Tab. 6.2 Platní kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Platní kandidáti			z toho ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Královéhradecký kraj	13 186	9 059	4 127	1 211	899	312	9,2	9,9	7,6
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	959	655	304	51	38	13	5,3	5,8	4,3
200–499 obyvatel	2 461	1 728	733	131	100	31	5,3	5,8	4,2
500–999 obyvatel	2 272	1 578	694	112	83	29	4,9	5,3	4,2
1 000–1 999 obyvatel	1 484	994	490	146	113	33	9,8	11,4	6,7
2 000–4 999 obyvatel	1 609	1 088	521	189	144	45	11,7	13,2	8,6
5 000–19 999 obyvatel	3 307	2 245	1 062	464	330	134	14,0	14,7	12,6
20 000–49 999 obyvatel	539	370	169	62	47	15	11,5	12,7	8,9
50 000 a více obyvatel	555	401	154	56	44	12	10,1	11,0	7,8

Srovnáme-li nejstarší věkové skupiny kandidátů z hlediska pohlaví, je patrné, že v malých obcích (do 999 obyvatel) byl poměr mezi muži a ženami poměrně vyrovnaný. Podíl mužů činil 5,3–5,8 %, podíl žen se pohyboval mezi 4,2–4,3 %. Ve středních obcích (1 000 až 4 999 obyvatel) se výrazněji zvyšoval podíl mužů nad 65 let až na 13,2 %, zatímco podíl žen dosáhl hodnoty pouze 8,6 %. Ve skupině obcí v rozmezí 5 000 až 19 999 obyvatel dosáhl podíl kandidátů mužů i žen starších 65 let maxima (14,7 % mužů a 12,6 % žen na počtu kandidátů stejného pohlaví). V největších obcích (kategorie 20 000 až 49 999 a nad 50 000 obyvatel) se podíl kandidátů starších 65 let opět mírně snižoval až na 11,0 % u mužů a 7,8 % u žen.

Graf 6.2 Kandidáti a zvolení zastupitelé v Královéhradeckém kraji podle věku ve volbách do obecních zastupitelstev 2014

Tab. 6.3 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle okresů v roce 2014

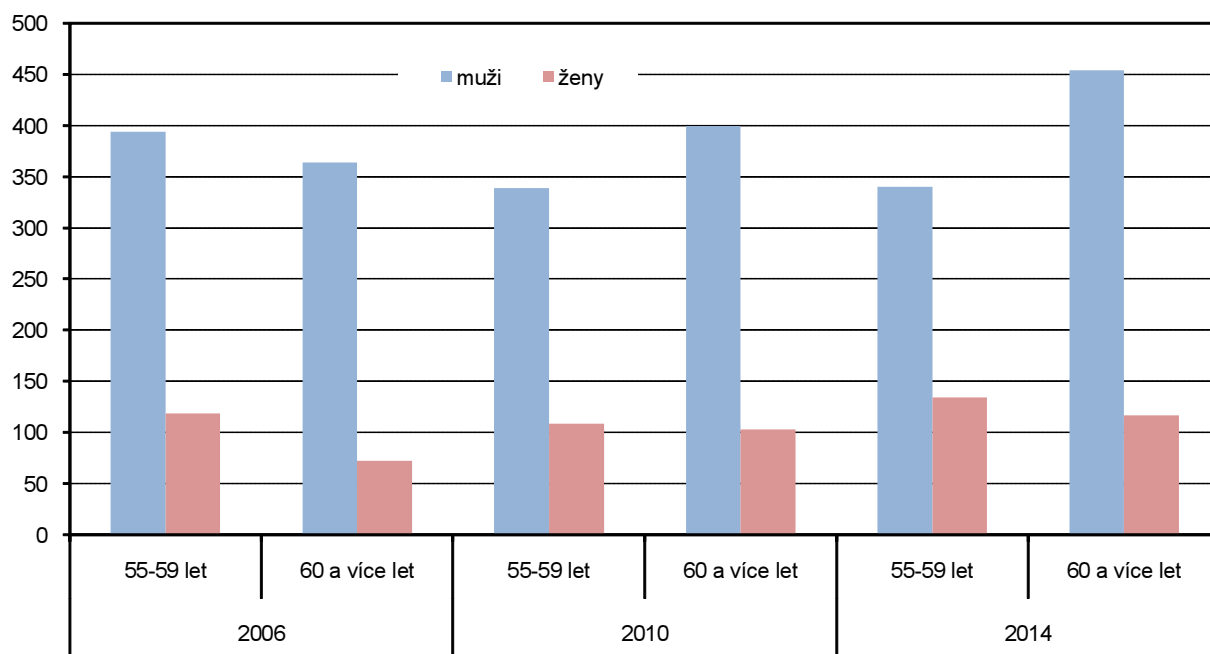
	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Královéhradecký kraj	4 177	3 060	1 117	228	193	35	5,5	6,3	3,1
v tom okres:									
Hradec Králové	917	693	224	45	41	4	4,9	5,9	1,8
Jičín	907	639	268	52	40	12	5,7	6,3	4,5
Náchod	755	547	208	39	34	5	5,2	6,2	2,4
Rychnov nad Kněžnou	796	590	206	49	41	8	6,2	6,9	3,9
Trutnov	802	591	211	43	37	6	5,4	6,3	2,8

Z voleb do zastupitelstev obcí, konaných na podzim 2014, vzešlo 4 177 zvolených zastupitelů. Zastupitelé byli téměř ze tří čtvrtin muži, ženy představovaly pouze necelých 27 % všech zvolených zastupitelů. V porovnání s předchozími volbami do zastupitelstev obcí, které se konaly v roce 2010, bylo zvoleno o 7 zastupitelů méně. Zvolení zastupitelé byli v průměru ve věku 46,38 let, zastupitelé muži byli v průměru o 0,93 roku starší než zastupitelky ženy. Proti roku 2010 se průměrný věk zastupitelů zvýšil o 0,75 let. Nejstarší zastupitel v kraji dosáhl v době zvolení věku 80 let.

Věku 65 a více let dosáhlo v kraji v době voleb 228 zvolených zastupitelů, jejich podíl na počtu zastupitelů celkem činil 5,5 %. Z 85 % se jednalo o muže, pouze 15 % zvolených zastupitelek v témže věku byly ženy. Z hlediska meziokresního srovnání byla největší převaha zastupitelů mužů ve věku 65 a více let nad zastupitelkami ženami stejného věku v okrese Hradec Králové (91,1 % muži a 8,9 % ženy), naopak v okrese Jičín byl podíl mužů tříčtvrtinový, ženy nad 65 let tvořily téměř jednu čtvrtinu všech zastupitelů v této věkové kategorii.

Graf 6.2 zobrazuje vývoj počtu zvolených mužů a žen v nejvyšších věkových skupinách ve volbách do zastupitelstev obcí v letech 2006 až 2014. Počty zvolených zastupitelů starších 60 let od roku 2006 stoupají, u mužů opět výrazněji než u žen.

Graf 6.3 Zvolení zastupitelé v Královéhradeckém kraji podle věku a pohlaví do obecních zastupitelstev 2006, 2010 a 2014

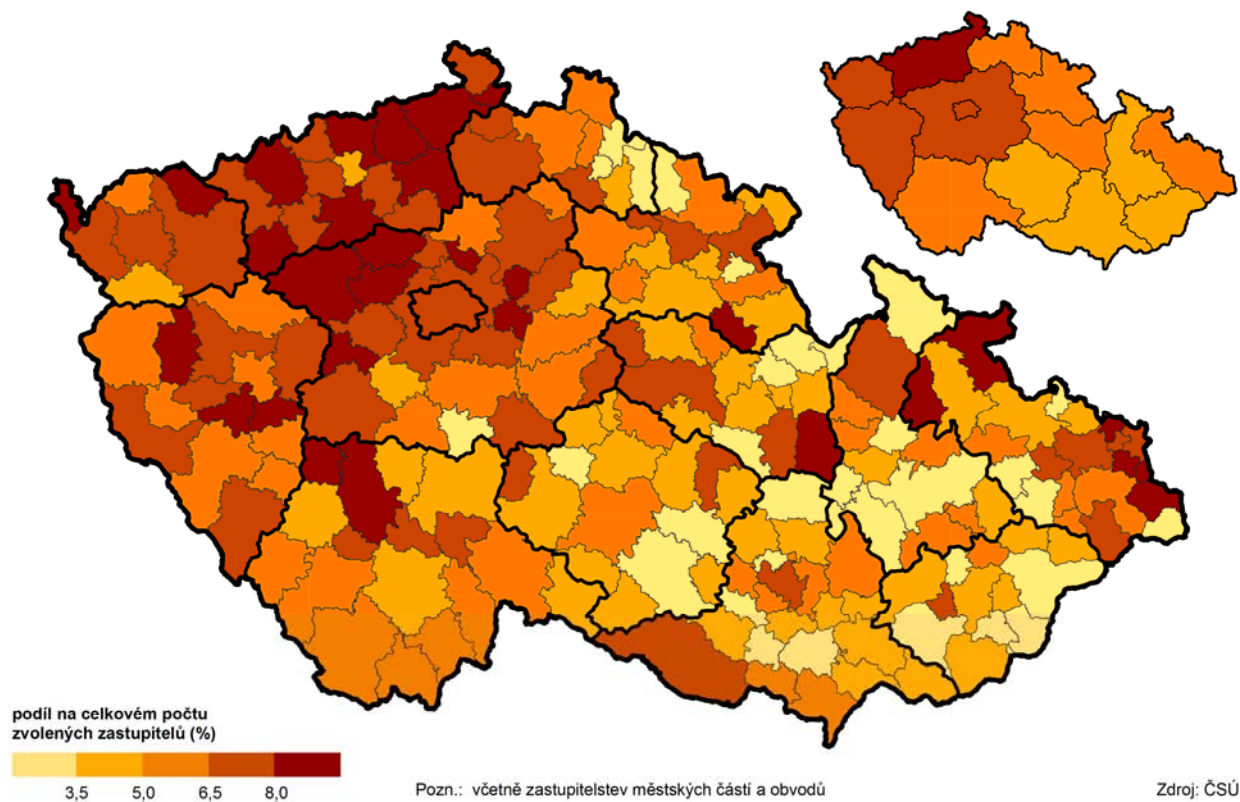

Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let na celkovém počtu zvolených zastupitelů ve správních obvodech ORP Královéhradeckého kraje se pohyboval v intervalu 1,8 % ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují (15. místo) až 9 % ve správním obvodu ORP Kostelec nad Orlicí (1. místo).

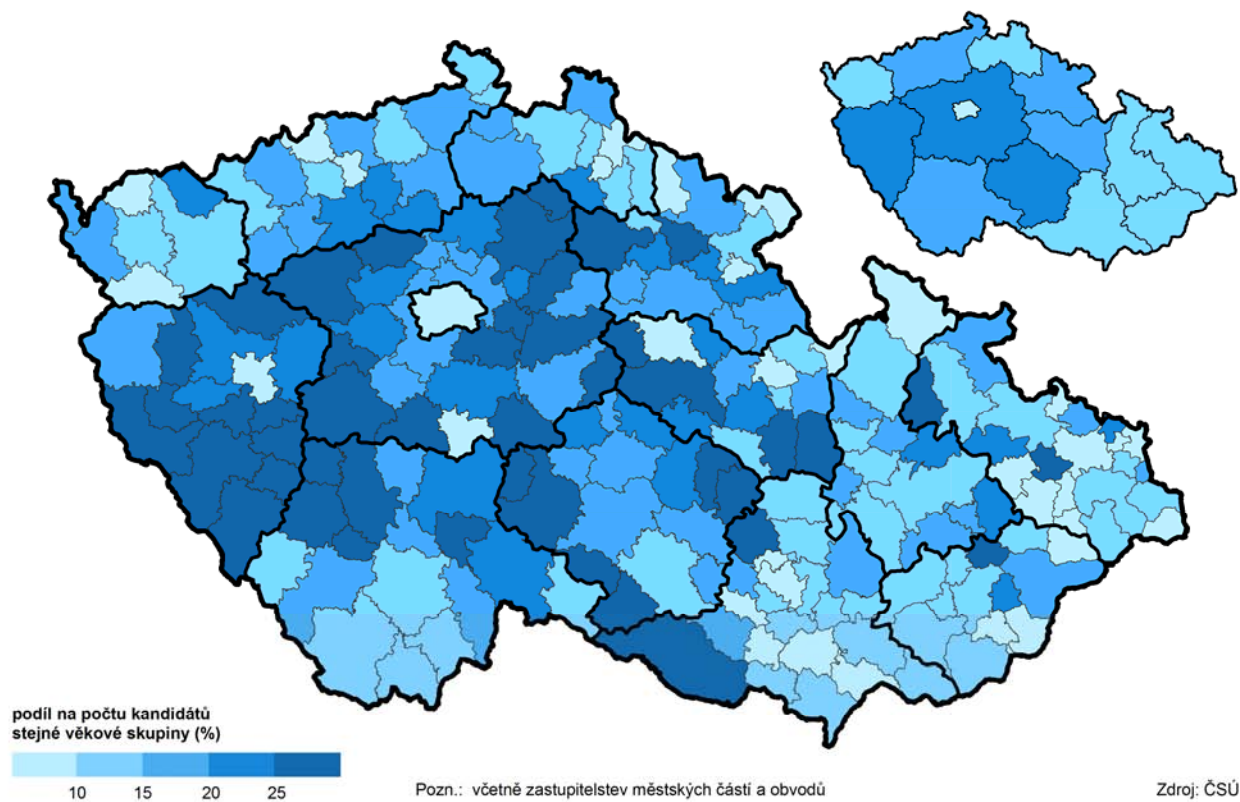
Z hlediska podílů zvolených zastupitelů na počtu kandidátů stejné věkové skupiny v jednotlivých ORP kraje vykazali nejvyšší úspěšnost ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2014 kandidáti v seniorském věku ve správním obvodu ORP Dvůr Králové nad Labem, více než jedna čtvrtina z nich (27,4 %) se stala zastupiteli. Naopak ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují se do zastupitelstev obcí proboujel pouze každý 14. kandidát ve věku 65 a více let (podíl 7,4 %).

Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Tab 6.4 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Královéhradecký kraj	4 177	3 060	1 117	228	193	35	5,5	6,3	3,1
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	682	471	211	37	27	10	5,4	5,7	4,7
200–499 obyvatel	1 305	944	361	61	48	13	4,7	5,1	3,6
500–999 obyvatel	921	687	234	42	40	2	4,6	5,8	0,9
1 000–1 999 obyvatel	460	324	136	23	18	5	5,0	5,6	3,7
2 000–4 999 obyvatel	321	245	76	20	17	3	6,2	6,9	3,9
5 000–19 999 obyvatel	391	313	78	34	34	-	8,7	10,9	-
20 000–49 999 obyvatel	60	47	13	4	2	2	6,7	4,3	15,4
50 000 a více obyvatel	37	29	8	7	7	-	18,9	24,1	-

Nejvyšší počet mandátů ve volbách do zastupitelstev obcí byl v kraji přidělen v obcích s počtem obyvatel 200 až 499. V této skupině obcí bylo zvoleno celkem 1 305 zastupitelů, tj. jedna třetina všech zastupitelů v kraji. V nejmenších obcích do 199 obyvatel bylo zvoleno celkem 682 zastupitelů (16,3 %), v krajském městě bylo přiděleno celkem 37 mandátů, tj. necelé jedno procento všech zastupitelů. Zastupitelé ve věku 65 a více let získali nejvyšší podíl mandátů v krajském městě, z 37 zastupitelů bylo starších 65 let 7 zastupitelů (18,9 % všech zvolených zastupitelů). Nejnižší podíl zastupitelů ve věku 65 a více let byl vykázan v obcích s 500 až 999 obyvateli (4,6 %).

Nejvyšší podíl zastupitelů mužů starších 65 let na zastupitelích mužích celkem byl vykázan v obcích s 5 000 až 19 000 obyvateli (10,9 %), ale především v krajském městě, kde podíl zastupitelů mužů ve věku 65 a více let činil téměř jednu čtvrtinu všech zastupitelů mužů. Zastupitelky ženy ve věku 65 a více let byly nejméně úspěšné v obcích s 20 000 až 49 999 obyvateli, kde jejich podíl činil 15,4 % všech zastupitelek. Naproti tomu v obcích s počtem obyvatel 5 000 až 19 999 a v krajském městě se do zastupitelstva nedostala žádná žena ve věku 65 a více let.

Senioři a informační technologie

Český statistický úřad provádí ve spolupráci s Eurostatem jedenkrát ročně Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci (VŠIT). Šetření je prováděno ve spolupráci s Výběrovým šetřením pracovních sil (VŠPS), což umožňuje propojit ukazatele informační společnosti s demografickými a sociálními charakteristikami domácností i jednotlivců. Výsledky tohoto šetření tak zachycují rozvoj tzv. informační společnosti včetně změn, které s tímto rozvojem souvisí.

Výsledky šetření VŠIT jsou publikovány do úrovně krajů a jsou počítány jako tříletý klouzavý průměr, jelikož velikost výběrového souboru šetření VŠIT neumožňuje publikovat dostatečně reprezentativní údaje v členění podle krajů, tj. např. za rok 2014 je údaj v krajském členění vypočítán jako vážený aritmetický průměr z dat za roky 2013, 2014 a 2015.

Z dotazníkového šetření byly pro účely hodnocení aktivit seniorů vybrány otázky, zda dotazovaná osoba použila v posledních třech měsících PC a internet, případně zda PC a internet nepoužila nikdy. Osoby, které odpověděly, že PC nebo internet někdy použily, ale ne v posledních třech měsících, nejsou v podílech osob využívajících PC nebo internet zahrnuty.

Tab. 6.5 Jednotlivci podle použití osobního počítače a internetu podle věku v Královéhradeckém kraji v letech 2010 až 2014^{*)}

Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

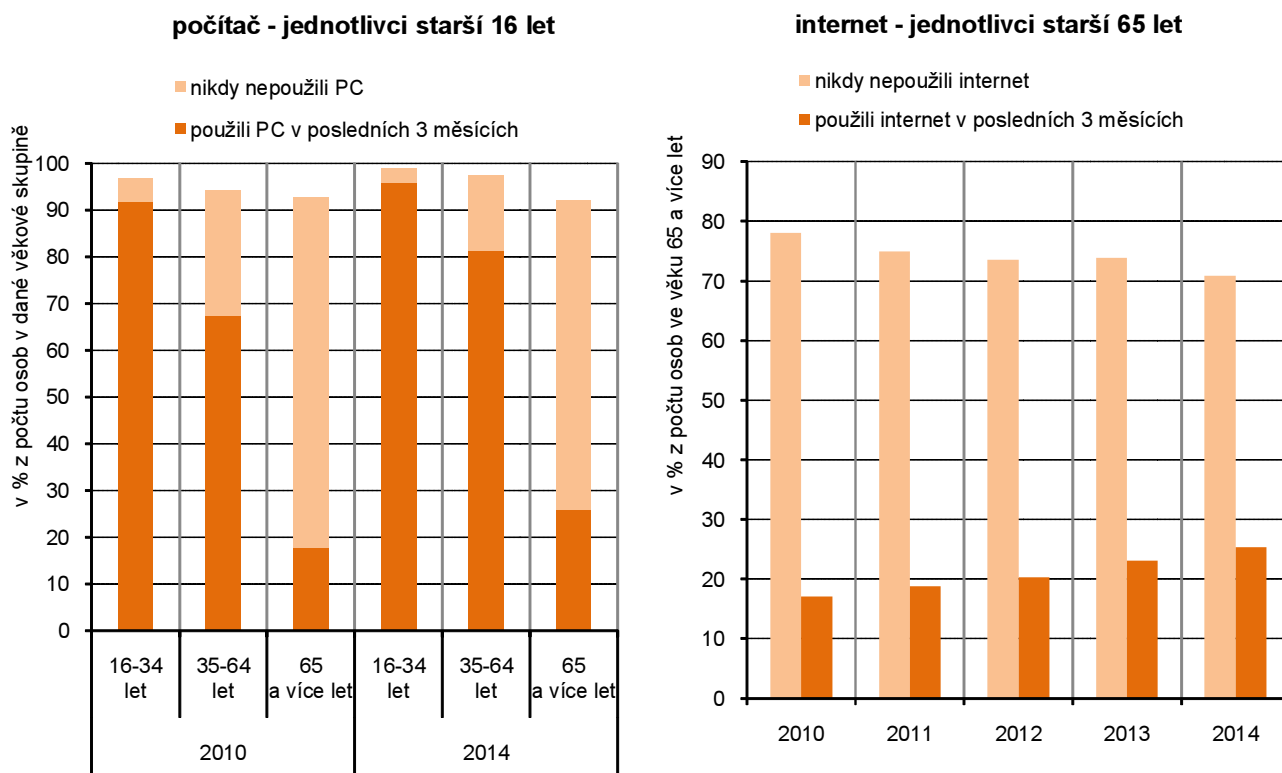
%

	Jednotlivci podle použití informačních technologií									
	použili v posledních 3 měsících					nikdy nepoužili				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	Osobní počítač									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	91,9	94,1	96,1	96,6	95,7	5,1	2,9	2,1	1,7	3,2
35–64 let	67,5	72,8	78,5	78,9	81,2	26,8	23,8	17,9	17,8	16,2
65 a více let	17,8	19,8	21,6	23,5	25,8	74,8	71,1	68,8	68,2	66,1
	Internet									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	88,4	91,9	96,0	96,5	95,6	7,4	4,0	2,7	1,7	3,1
35–64 let	65,8	71,9	78,2	79,0	81,5	29,0	25,1	18,9	18,4	16,4
65 a více let	17,1	18,8	20,3	23,0	25,4	78,1	74,9	73,5	73,8	70,9

^{*)} Vážené klouzavé průměry z tříletých období - např. za rok 2014 je údaj vypočítán jako průměr z dat za roky 2013, 2014 a 2015. Období sběru dat: 2. čtvrtletí daného roku

Podle výsledků VŠIT v roce 2014 použilo v posledních třech měsících osobní počítač téměř 96 % osob ve věku 16 až 34 let, zatímco 3,2 % osob v této věkové kategorii osobní počítač nepoužilo nikdy. Podíl osob ve věku 35 až 64 let, které použily v posledních třech měsících počítač, činil 81,2 %, nikdy nepoužilo počítač 16,2 % osob v tomto věku. U nejvyšší věkové skupiny osob ve věku 65 a více let byl podíl osob využívajících v posledních třech měsících počítač 25,8 %, naopak 66,1 % osob starších 65 let nikdy osobní počítač nepoužilo. Při porovnání podílů osob v nejvyšší věkové skupině v pětileté časové řadě je patrné, že se zvyšuje podíl seniorů, kteří v posledních třech měsících alespoň jednou použili osobní počítač, od roku 2010 se jejich podíl zvýšil o 8 procentních bodů, naproti tomu podíl seniorů, kteří nepoužili osobní počítač vůbec, klesl v porovnání s rokem 2010 o 8,8 procentních bodů.

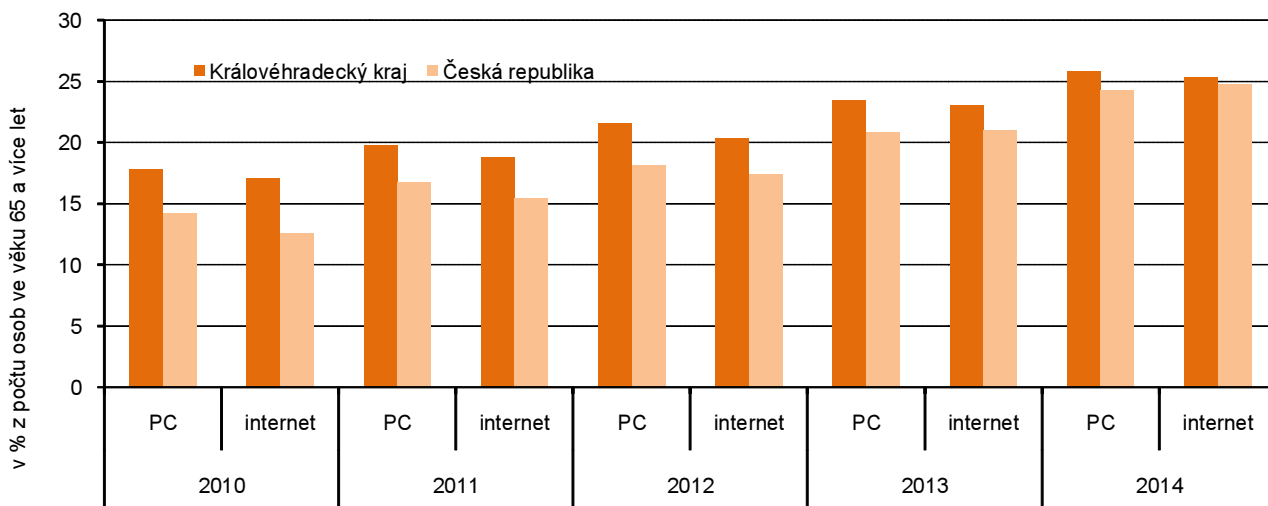
Graf 6.4 Jednotlivci podle použití osobního počítače a internetu podle věku v Královéhradeckém kraji

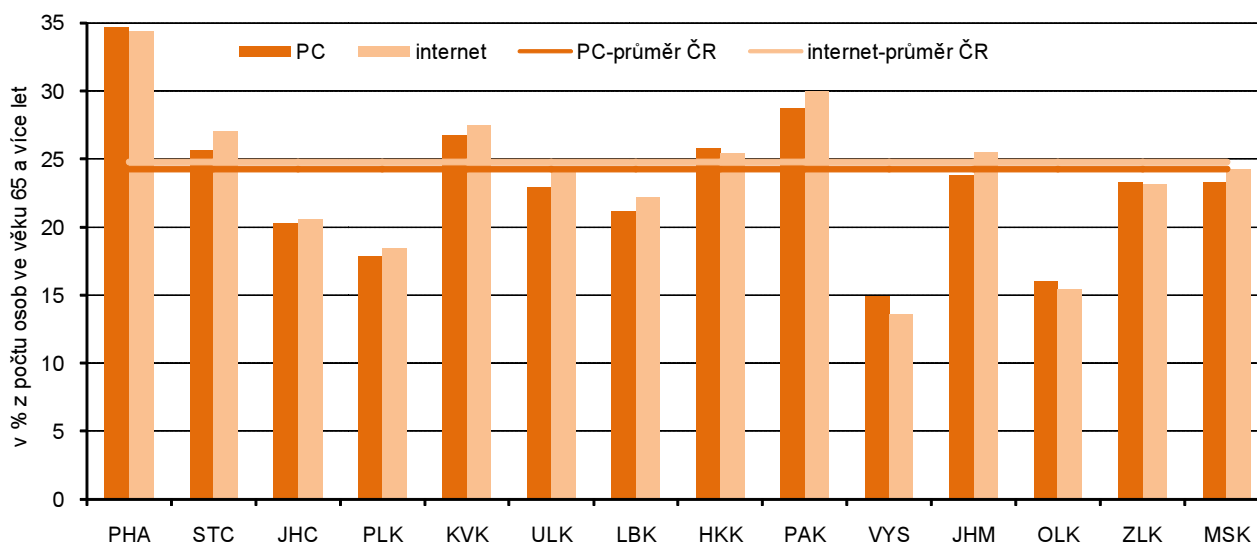
Internet využilo v posledních třech měsících 95,6 % osob ve věku 16 až 34 let, pouze 3,1 % osob v tomto věku internet nikdy nepoužilo. Osoby ve věku 35 až 64 let využily internet v posledních třech měsících v 81,5 %, více jak 16 % osob v této věkové kategorii internet nikdy nevyužilo. Jedna čtvrtina obyvatel ve věku 65 a více let v posledních třech měsících internet využila, nikdy jej nepoužilo 70,9 % seniorů. Podíl seniorů, kteří použili internet v posledních třech měsících, se od roku 2010 zvýšil o 8,3 procentních bodů, naopak podíl seniorů, kteří internet nikdy nepoužili, průběžně klesal, v porovnání s rokem 2010 byl zaznamenán pokles o 7,2 procentní body.

Graf 6.5 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC a internet v posledních 3 měsících v Královéhradeckém kraji a ČR v letech 2010 až 2014

Při porovnání krajských podílů osob ve věku 65 a více let, kteří v posledních třech měsících použili počítač nebo internet, s hodnotami za celou Českou republiku, je patrné, že zatímco v roce 2010 byl podíl seniorů využívající počítače a internet v kraji výrazně nad průměrným podílem těchto osob za ČR (o 3,6, resp. o 4,5 procentních bodů), do roku 2014 se tento rozdíl postupně snižoval. V roce 2014 byl rozdíl mezi krajskými a republikovými podíly pouze 1,5, resp. 0,6 procentních bodů ve prospěch kraje, je však patrné, že rozšiřování komunikačních technologií a jejich využívání je ve věkové kategorii 65 a více let celorepublikovým trendem.

Graf 6.6 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC a internet v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2014

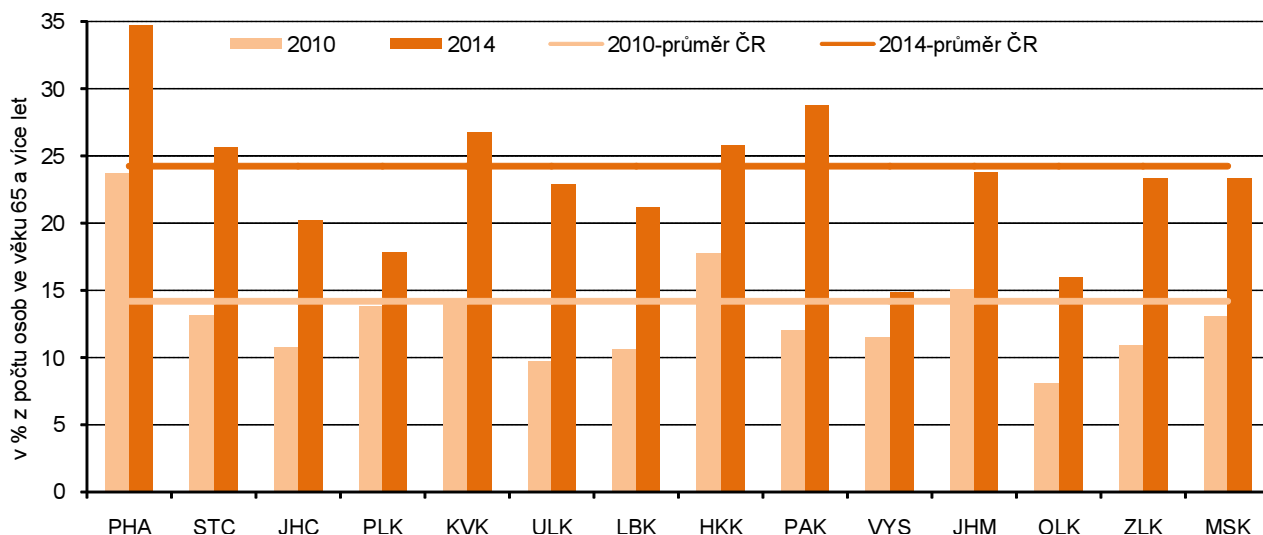

Z hlediska mezikrajského srovnání podílů seniorů, kteří v posledních třech měsících použili PC a internet, zaujal Královéhradecký kraj 4. příčku v použití PC a 6. příčku v použití internetu. V Hlavním městě Praze

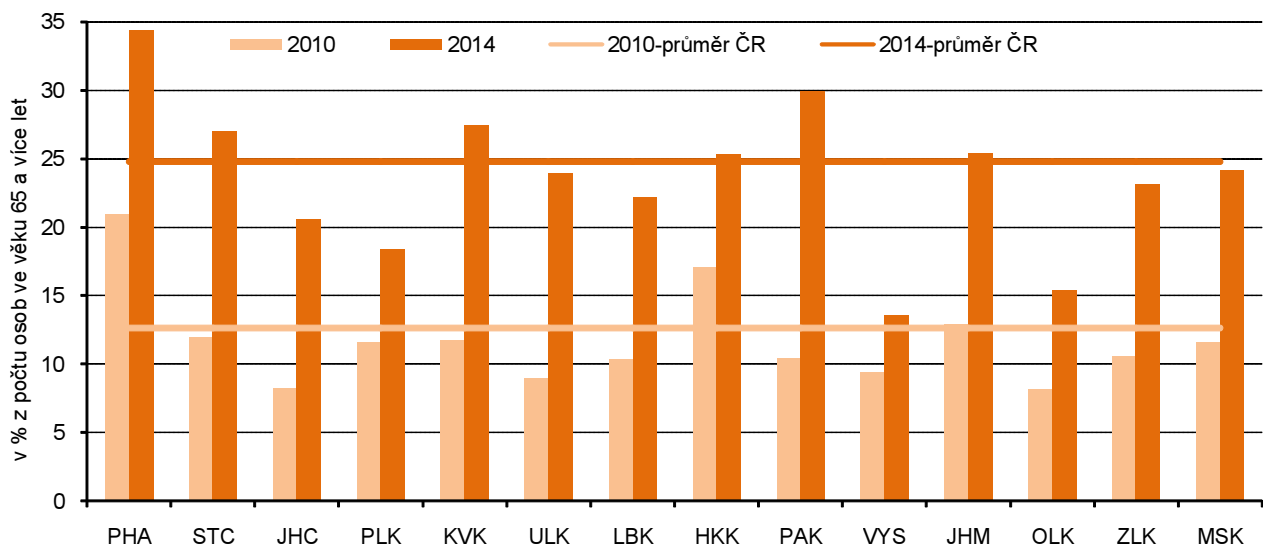
využilo v posledních třech měsících PC a internet více než jedna třetina seniorů (1. místo), naopak v kraji Vysočina použilo v posledních třech měsících PC pouze 14,9 % osob starších 65 let, internet pak 13,6 % seniorů (14. místo).

Graf 6.7 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2010 a 2014

Při porovnání s rokem 2010 lze konstatovat, že největší nárůst podílu seniorů, kteří v posledních třech měsících použili PC, byl zaznamenán v Pardubickém kraji (nárůst o 16,7 procentních bodů), zatímco v kraji Vysočina lze pozorovat dlouhodobě nízký podíl seniorů využívajících alespoň příležitostně PC, nárůst jejich podílu zde v letech 2010 až 2014 činil pouhé 3,3 procentní body. V Královéhradeckém kraji se podíl seniorů využívajících v posledních třech měsících PC zvýšil ve sledovaném období o 8,0 procentních bodů, v rámci mezikrajského srovnání šlo o 11. místo.

Graf 6.8 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili internet v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2010 a 2014

Podíl seniorů, kteří v posledních třech měsících využili internet se proti roku 2010 zvýšil ještě výrazněji, než u využití PC. První místo v nárůstu podílu osob starších 65 let, které v posledních třech měsících využily internet, zaujal opět Pardubický kraj (nárůst o 19,5 procentních bodů). V posledním kraji Vysočina se podíl seniorů využívajících příležitostně internet v letech 2010 až 2014 zvýšil o 4,2 procentní body. Královéhradecký kraj zůstal i v používání internetu seniory na 11. místě, nárůst podílu seniorů v období 2010 až 2014 činil 8,3 procentních bodů.

Celoživotní vzdělávání (univerzity 3. věku apod.)

Mezi významné vzdělávací a společenské aktivity určené seniorům patří tzv. Univerzity třetího věku. Univerzity třetího věku jsou součástí koncepce celoživotního vzdělávání, nabízí je většina veřejných vysokých škol v České republice. Tato forma vzdělávání je v současné době u nás i ve světě nejběžnějším způsobem vzdělávání generace tzv. třetího věku, má pozitivní vliv na život seniorů, umožňuje seniorům seznámit se s nejnovějšími poznatky z různých oblastí vědy, techniky, umění, případně si prohloubit své dosavadní znalosti jazyků apod.

V Královéhradeckém kraji tuto formu zájmového vzdělávání poskytuje od roku 1995 Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové. Zájemci o studium, kteří splní podmínky pro přijetí, tzn. dosáhli tzv. seniorského věku a zároveň mají ukončené středoškolské vzdělání, se mohou hlásit do přednáškových cyklů, tříletých studijních programů, ročních programů a kurzů. O všechny programy Univerzity třetího věku je tradičně velký zájem, počet posluchačů se pohybuje mezi 600 až 800 seniory ročně. Úspěšným absolventům je v Aule Objektu společné výuky Univerzity Hradec Králové slavnostně předáno osvědčení o absolvování studijního programu.

Tab. 6.6 Studijní programy a posluchači Univerzity třetího věku při Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové v letech 2006 až 2013

Zdroj: Výroční zprávy o činnosti Pedagogické fakulty UHK v letech 2006 až 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Studijní programy	6	12	17	19	23	15	14	12
Posluchači	698	664	686	719	719	820	574	628

V posledních letech je velmi rozšířenou formou vzdělávání seniorů i Virtuální univerzita třetího věku, jejímž garantem je Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze. Cílem Virtuální univerzity třetího věku je umožnit všem posluchačům v rámci České republiky zájmové vysokoškolské studium bez ohledu na vzdálenost od sídel vysokých škol a univerzit. Senioři se totiž často nemohou účastnit prezenčního vzdělávání z důvodu nedostatečné dopravní obslužnosti v obcích, nebo ze zdravotních, časových, finančních a dalších důvodů. Záměrem této formy vzdělávání je rovněž vytvořit prostředí pro sociální kontakt posluchačů v daných regionech.

Zájemci o studium z řad starobních nebo invalidních důchodců (případně nezaměstnaných ve věku 50 a více let) si mohou vybrat konzultační středisko dostupné z jejich místa bydliště a navštěvovat přednášky, které probíhají virtuálně za pomoci internetu a dataprojektoru například v místní základní škole, na obecním úřadě apod. V Královéhradeckém kraji v současnosti funguje 14 konzultačních středisek, především v menších městech i obcích. Absolventi kurzů přebírají osvědčení o absolvování kurzu při promoci v aule České zemědělské univerzity v Praze.

Vzděláváním seniorů v kraji se zabývá mnoho dalších zájmových a občanských institucí. Významným organizátorem vzdělávacích aktivit seniorů jsou městské a obecní úřady, které pořádají např. kurzy počítačové gramotnosti pro seniory. Velký zájem jeví senioři o kurzy pořádané městskou policií, jejichž cílem je zvýšit právní povědomí seniorů a předat praktické znalosti, které vedou k větší bezpečnosti seniorů.

